

декларират принадлежността си към ромската общност. Сред останалите 1/3 е налице предпочитание към чуждо етническо самосъзнание – по-голяма част от ромите мюсюлмани се представят за турци (което е типично за Пазарджишко, Пловдивско, Хасковско, Търговишко, Добричко и Разградско), докато част от ромите християни се самоопределят като българи и съвсем малко като румънци. Според Томова (1995) като българи се определя значителна част от семействата на роми, дисперсирани в големите жилищни блокове на Люлин, Младост, Обеля и други софийски жилищни комплекси, както и част от ромите християни в селата, особено когато не са обособени в махали, уседнали са отдавна и са добре интегрирани в селския бит. Томова (1995) посочва, че смяната на етническата идентификация особено на уседналите роми е свързано с ниския социален статус, като по този начин се стремят да преминат в по-престижна етническа група. Марушиакова и Попов (1993) посочват, че друга причина за невъзможността да се установи с точност броят на ромското население е вече споменатият феномен „преферирано етническо самосъзнание”. Голяма част от т.нар. турски роми се турчелят, те показват еднозначно турско етническо самосъзнание и за някои от тях турският език е действително майчин, тъй като не владеят (или владеят много слабо ромски език). Друга обективна причина за промяната в самоидентификацията на ромите е, че те в действителност поддържат по-тесни икономически връзки с чуждоетничното население и връзките му с него са по-силни, отколкото помежду им.

Интерес представлява и каква част от етническата общност на ромите се определят като български роми (гасикане рома) и каква част – като турски роми (хорохане рома). От изследването на Томова (1995) се вижда, че 47,3 % се определят от групата на българските роми, като от тях $\frac{3}{4}$ не посочват друго название на групата си. Останалите най-често съобщават названието на традиционните или съвременните занаяти на групата или специфично прозвище, дадено им от други групи. Като „турски роми” се определят 46,2 % от респондентите, като 2/3 от тях не посочват друга специфична подгрупа. Като влашки роми се определят 5,1 % от респондентите. В същото изследване се посочва, че езикът рома се говори от половината роми в България. Рома е майчин език за 85 % от кардарашите и ловарите, за 45 % от българските роми, за 34 % от турските роми и за 14 % от влашките роми. Български език предимно се говори в 1/5 от домовете на българските роми, в 1/10 от семействата на кардарашите и ловарите и сред 1/20 от турските роми. Около 61 % от турските роми обикновено говорят помежду си на турски, а 84 % от влашките роми говорят на влашки. Българският език е основно комуникативно средство в домовете на едва 14 % от ромите в България (главно тези с българско самосъзнание).

Както е видно от табл. 21, относителният дял на ромите се запазва постоянен – около 2 %. Той бележи нарастване от началото на 90-те години на XX в. с близо два пункта, което се дължи освен на високите темпове